De N206 en Beaumix: een ongelukkig huwelijk
… dat al fout ging bij het uitzoeken van de ringen

Op donderdag 25 januari is er om 20:15 een informatieve sessie in het gemeentehuis van Katwijk. Onderwerp is het door Beaumix verontreinigde drainagewater in de pompkelder onder de Tjalmaweg. De gemeenteraad hoort graag wat betrokkenen vinden. Katwijk Smart Village roept op om een onafhankelijke denktank in te zetten om te zorgen dat er een duurzame oplossing komt voor mens en natuur.

Eerste waarnemingen batterijen
Om weer helder te hebben wat er aan de hand is gaan we terug in de tijd. Het is augustus 2020 en tot grote schrik van omwonenden liggen er talloze batterijen tussen de bouwgrond (bodemas) die klaar ligt voor de nieuwe N206 (onderdeel van de Rijnlandroute). Ook vanuit de gemeente Katwijk zijn er zorgen. Een alerte ambtenaar laat een monster onderzoeken. En wat bleek: er zitten grote hoeveelheden zware metalen in. Het hergebruiken van huisvuil als bouwstof is een mooie circulaire gedachte, maar op de een of andere manier is deze Beaumix niet oké. (Zie hieronder in apart kader meer info over Beaumix.)

Zware metalen gevonden
In oktober 2020 worden bij een raadsvergadering waar betrokkenen van de provincie Zuid-Holland bij zijn, vragen gesteld over het onderzoek en de resultaten daarvan. De provincie is opdrachtgever van het project Rijnlandroute en is daarmee ook verantwoordelijk voor de manier waarop het project wordt uitgevoerd. Op de bezorgde vragen antwoordt de provincie dat er geen reden is tot zorg. Ze ziet geen reden om de bouwstof niet te gebruiken. Er wordt op initiatief van Paridon/KSV labonderzoek gedaan door Eurofins waarbij de waardes zijn afgezet tegen zeeklei, de grond die we in deze regio over het algemeen hebben. De vervuiling is duidelijk (zie tabel onderaan).

Uitlogingsonderzoek toont ook vervuiling
Kijkend naar (het door KSV gepubliceerde) lijstje is het bizar dat hierop nog steeds het antwoord van de provincie was: maak je geen zorgen. En de intentie om deze bouwstof te gebruiken werd niet opnieuw tegen het daglicht gehouden, wat je van de verantwoordelijke overheidsorganisatie op zijn minst had mogen verwachten. In plaats daarvan, werd bij het zien van een resultaat met 8x zoveel Cadmium in Beaumix dan in zeeklei, aangegeven dat het onderzoek niet goed was uitgevoerd, want de uitloging door het water was niet gesimuleerd. In een nieuw onderzoek van Paridon/KSV met gesimuleerde uitloging blijft de vervuiling duidelijk.

Waarom ging de provincie door?
Natuurlijk is het niet makkelijk om zonder dat er een normering is verantwoordelijkheid te nemen. Maar dit is wel wat je mag verwachten van een overheid als het gaat om aantoonbare risico's voor volksgezondheid en milieu. En dit is ook waar de Inspectie voor Leefomgeving en Transport in 2019, als het gaat om bodemassen, voor heeft gewaarschuwd: "De bodemasketen kent verschillende schakels met risico's op het vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit de bodemas met mogelijke gevolgen voor mens en milieu. De risico's zijn mogelijk het gevolg van de negatieve prikkels die uitgaan van het huidige systeem van afvalverbranding waarbij onherroepelijk bodemassen ontstaan."

Eigenlijk is het volkomen logisch dat wanneer er een nieuwe bouwstof is waar geen normering voor is, dat er bij twijfel (voorlopig) gekozen wordt voor iets dat veiliger is. Maar het wordt wel heel moeilijk wanneer de provincie niet alleen opdrachtgever is, maar ook toezichthouder.

Uitdieping in de media
En dus ging het plan door. Ondanks bewoners van Valkenburg die aan de bel trokken bij de provincie en Boskalis, de aandacht van lokale media, Omroep West en het Leidsch Dagblad. Op de landelijke tv werd in een uitzending van de Vuilnisman uitgelegd hoe discutabel het proces is en de resultaten. In twee uitzendingen van de Hofbar kaart Rutger Castricum dit probleem aan en doet navraag bij de minister waarom er niet bij de sector aangegeven wordt dat dit niet wenselijk is.

Extra lading Beaumix
En ondanks dit alles heeft de provincie Zuid-Holland de toepassing van Beaumix door Boskalis niet ter discussie gesteld. Het is toegepast met medeweten van de risico's. In eerste instantie betrof het een grote hoeveelheid van 250.000 ton. De landelijke politiek heeft inmiddels zorgen geuit omtrent Beaumix en de staatssecretaris het RIVM laat onderzoek doen om daarmee de wetgeving aan te laten sluiten bij wat wenselijk is. Zelfs dan kiest de provincie er toch voor om 150.000 ton extra Beaumix in te zetten, wanneer er een probleem is met het wegpompen van water en er extra bouwgrond nodig is. Een ongelofelijk bizarre keuze. Het huwelijk van de N206 met Beaumix moest en zou doorgaan. En zo geschiedde. De bergen Beaumix, die geruime tijd langs de grond van de polder en de bebouwde kom van Valkenburg hebben gelegen, zijn alsof er niets aan de hand was, gebruikt voor de bouw van de N206.

Water is in 2023 al vervuild
De Gemeente Katwijk start direct na de oplevering voorjaar 2023 een langlopend onderzoek om mogelijke effecten na een aantal jaren te monitoren. Wat blijkt: we zijn nog geen half jaar verder en er is al verontreiniging aangetoond. Dat waar hard voor is gewaarschuwd, is helaas realiteit geworden.

Ontkenning risico's door provincie
En hoe reageert de provincie hierop? Op de website Rijnlandroute wordt vooral gezegd dat er geen risico's zijn voor de volksgezondheid. Een voorbarige boodschap. De grote bergen Beaumix hebben niet alleen vlak boven de drainage bak gelegen, maar lag op veel andere plekken onbeschermd. Ook toen is mogelijk al een vervuilend effect opgetreden vanwege de uitloging door regenwater dat door de hopen is gefiltreerd. De volksgezondheid van met name de Valkenburgers is ondergeschikt gemaakt aan het behalen van projectdoelen binnen begrote hoeveelheid geld en tijd.

Meerdere problemen
Het water in de sloten was voorheen van zeer goede kwaliteit; er werd in gezwommen en gespeeld. De bij wet beschermde Platte schijfhoren, die alleen in gezond water leeft, was er te vinden. Wat is daarvan over? Is er iets gedaan met de opdracht beschreven in het Ecologisch Werkprotocol om sterk rekening te houden met deze soort? Nu zit Katwijk, en met name Valkenburg, met de ellende. Op tafel ligt het afvoerprobleem van verontreinigd water onder een weg die ondanks alle boodschappen om deze Beaumix niet te gebruiken

gemaakt is met deze “lelijke” mix. Maar er is ook het probleem van mogelijke vervuiling op andere plekken waar Beaumix is gebruikt of heeft gelegen. Een derde probleem is dat nergens uit blijkt dat er voor een volgend bouwproject (busbaan, Valkenhorst, etc) niet weer Beaumix wordt gebruikt terwijl er nog geen normering is. Het is niet voor niks dat Gemeente Leiden heeft uitgesproken geen Beaumix te willen in hun bouwprojecten.

Riool als afvalputje
Het voorstel van lozen op het riool klinkt niet als een oplossing. Afvalwater werd vroeger op de slootjes rondom geloosd. Echter als het gaat om water met een pH van 11,5 vervuild met uitgeloogde metalen is dit geen toekomstbestendige weg. De sloten zullen snel vervuilen en de doorvoer onder de Broekweg geeft weinig circulatie voor doorvoer naar de Grote Wetering en de Rijn. Daarnaast is de vraag of het lozen van verontreinigde water uit de drainage kelder van de N206 via een extra buis te lozen in de riolering in Valkenburg geen delict is. Niemand mag zware metalen door de gootsteen spoelen.
Dan moet er ook gekeken worden naar al het water dat via de grond in het grondwater en oppervlaktewater sijpelt met uitgeloogde metalen.

Onafhankelijke denktank nodig
Er is een complexe problematiek ontstaan door het toepassen van een grondstof waar nog geen normering voor is. Het moge duidelijk zijn dat de provincie Zuid-Holland, die heeft laten zien grote moeite te hebben met haar rol als toezichthouder naast de rol van opdrachtgever, moeilijk met een constructieve oplossing kan komen gezien de tegenstrijdige belangen.

Er zijn slimme mensen nodig, onafhankelijk en met een duurzame blik. Het inrichten van een denktank of werkgroep die met advies komt voor de verschillende problemen, zien wij als noodzakelijk om verder te komen.

Ingezonden brief van Katwijk Smart Village
22 januari 2024

https://katwijksmartvillage.nl/

Kader 1

Resultaten onderzoeken Paridon/KSV

Metaal (mg/kg/ds)	**Norm** *(zeeklei)*	**Meting 2020**	**Meting 2023 Beaumix vliegveld** *(Kleine Hoop)*	**Meting 2023 Beaumix gemengd met grond** *(Grote hoop)*	**Meting 2023 Monster meter diep on der afrit west** (Middelste hoop)
pH			8.6	8.4	7.5
Cadmium	0.45	3.81	4.9	9.27	0.44
Chroom	50	192	265	173	32
Koper	16	2651	2187	1802	77
Kwik	0.20	0.03	0.06	0.05	0.13
Nikkel	10	155	177	134	21
Lood	52	471	454	333	80
Zink	53	3214	2643	1521	156
Arseen	16	5.6	8.6	8.7	9.9

Rood = overschrijding norm

Kader 2:

Beaumix en regelgeving

Zo omschrijft Boskalis het zelf:
“AEC-bodemas is het restproduct van afval dat wordt verbrand in Afval Energie Centrales. De AEC-bodemas vormt de basis van Beaumix. Na uitgebreide behandeling van vervuilde bodemas is het een niet vormgegeven bouwstof die vrij kan worden gebruikt in de infra.”
https://nederland.boskalis.com/over-ons/nieuws/beaumix-circulaire-bouwstof

In een rapport van de overheid uit 2019 wordt al gewaarschuwd over
Signaalrapportage Analyse risico’s in de keten van bodemas.

Uitgelegd wordt hoe het zit:
Nederland heeft 12 AEC’s die bodemas produceren. Deze bodemas bevat nog waardevolle reststoffen. AEC’s en opwerkbedrijven winnen deze terug. Na reiniging moet de bodemas voldoen aan de minimale eisen van het Bbk. Er worden 4 kwaliteiten onderscheiden:
1. Niet toepasbaar: De bodemas voldoet nog niet aan de minimale kwaliteitseisen. De bodemas moet opgewerkt worden om alsnog aan de minimale kwaliteitseisen te voldoen. Anders moet het gestort wordenop een erkende stortplaats.
2. IBC-Bouwstof: De bodemas is van minimale kwaliteit. In dat geval is toepassing alleen mogelijk als IBC-bouwstof (isoleren, beheren, controleren) Het moet zorgvuldig worden toegepast en gemonitord opdat in de toekomst geen milieuschade ontstaat.
3. Immobilisaat: De opwerking is van matige kwaliteit. Deze kwaliteit mag alleen worden toegevoegd als toeslagmateriaal in
bouwproducten of beton. Zolang het product intact is, komen er door het bindmiddel geen schadelijke stoffen vrij.
4. Vrij toepasbaar: Door bewerking is de kwaliteit zo toegenomen, dat de bodemas zonder extra maatregelen vrij toepasbaar is. Slechts enkele van de 16 bedrijven waarmee de AEC’s een contract hebben kunnen deze kwaliteit leveren.

“Het opwerken van bodemas tot schone, vrij toepasbare (ongebonden) kwaliteit is technisch en economisch lastig[..]”

https://www.ilent.nl/documenten/leefomgeving-en-wonen/bodem/bodemtoezicht/zienswijzen/analyse-risicos-in-de-keten-van-bodemas

Meer informatie over regelgeving door de jaren heen is te vinden in het Rapport van Tauw:
Overzicht (controle)verplichtingen van met AEC-bodemas aangelegde IBC-werken
4 juli 2022
https://open.overheid.nl/documenten/ronl-99226948d132fe8c42a52b7794ab4c07055120b3/pdf